

Høringssvar - Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver

Utdanningsdirektoratet har mottatt Kulturdepartementets høring på NOU 2019:35 "Fra kalveskinn til datasjø - ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver". Her følger Utdanningsdirektoratets merknader til høringen.

§2 Virkeområde

Vi ønsker særlig å kommentere dette punktet da Utdanningsdirektoratet jevnlig får spørsmål knyttet til friskolers ansvar for oppbevaring av dokumentasjon. Problemstilling er spesielt aktuelt der det er skoler som skal legge ned driften. Friskoleloven med forskrifter inneholder flere bestemmelser som knytter seg til ulike dokumentasjonsplikter. Hvordan den ulike dokumentasjonen skal arkiveres, er imidlertid ikke direkte regulert. Friskoler er ikke offentlige organer etter arkivloven. Dersom friskoler skal bli underlagt bestemmelser i arkivloven kapittel II om offentlige arkiv må Riksarkivaren fastsette dette særskilt. I forarbeidene til dagens arkivlov blir friskoler særlig fremhevet som aktuelle å bruke denne bestemmelsen på. Riksarkivaren har til nå ikke brukt denne hjemmelen overfor friskoler, noe som innebærer at det ikke er noen friskoler som er pålagt å følge bestemmelsene.

Det har vist seg at praksis ved nedleggelse av skoler er ulike. Friskoleloven regulerer først og fremst ikke spørsmålet, og vi kan således ikke til å kreve at dokumentene arkiveres med hjemmel i denne loven. Vi mener imidlertid at det ikke er noen grunn til for at de tilsvarende opplysningene som blir arkivert ved offentlige skoler om den enkelte elev, bør behandles på en annen måte ved en friskole.

Utdanningsdirektoratet støtter derfor forslaget om at private rettssubjekter herunder friskoler, andre private skoler og private barnehager blir en del av lovens virkeområde der de fatter enkeltvedtak. Etter vår vurdering er dette likevel ikke tilstrekkelig for å ivareta at elever ved friskoler får det samme rettsvern som elever i offentlige skoler

Vi mener derfor at forskriftshjemmelen som allerede er i dagens lov benyttes:

«Dersom privat rettssubjekt mottok faste offentlige driftstilskot som er viktige for verksemda eller har fullmakt til å treffa einskildvedtak eller utferda forskrifter, kan Riksarkivaren fastsetja at arkivet heilt eller delvis skal følgja føresegnene for offentlege arkiv gjevne i eller i medhald av denne lova.»

Øvrige kommentarer:

§5 Definisjoner – dokumentasjon

Informasjonsmengden i samfunnet vokser og grepet med å innføre "dokumentasjon" som en delmengde av denne informasjonen tror vi er rett vei å gå. Det er nødvendig å presisere begrepet ytterligere, men dette gir uansett en bedre retning for de som i dag jobber med "arkivdanning" slik at de kan sørge for at dokumentasjon blir skapt og tatt vare på.

§7 Dokumentasjon i felles systemer

Utdanningsdirektoratet har systemer på tvers av forvaltningsnivåer. En slik bestemmelse vil være mer hensiktsmessig enn dagens bestemmelse om «statlige» og «kommunale arkiver».

Generelt ønsker Utdanningsdirektoratet å understreke behovet for en ny lov. Dagens arkivlov gir liten retning i en digital tid og det er derfor behov for at arbeidet med å få frem en ny lov for dokumentasjon og arkiver føres videre. Selv om forslaget til ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver reiser nye problemstillinger oppfatter vi disse problemstillingene som høyst relevante, mens mange problemstillinger knyttet til dagens lov dreier seg om «oversettelsesproblematikk» til en digital tid.

Vennlig hilsen

Ola Langnes-Øyen
Arkivleder

Dokumentet er elektronisk godkjent